

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**ПЕДАГОГІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО
СЕРЕДОВИЩА В РОБОТІ З РІЗНИМИ
СОЦІАЛЬНИМИ СУБ'ЄКТАМИ**

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
22 ЛИСТОПАДА 2016 РОКУ**

Затверджено редакційно-видавничою
радою Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
протокол № від р.

ХАРКІВ – 2016

Ткачов А.С.

кандидат педагогічних наук, доцент,
докторант кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ДО ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ УЧНІВ ШКОЛИ

Директивні приписи щодо обов'язковості впровадження компетентнісного підходу в освітній процес школи активізували сьогодні багато досліджень, присвячених вивченню різних аспектів порушеної проблеми. Як установлено, сучасні науковці зробили вагомий внесок в її дослідження. Проте неоднозначність позицій учених щодо шляхів успішного вирішення окресленої проблеми, наявність значних труднощів у реалізації цього підходу в шкільній практиці свідчить про доцільність продовження здійснення наукового пошуку у визначеному напрямі.

Як цілком справедливо відзначає А. Вербицький, перехід до компетентнісної освіти вимагає принципових змін в усіх складниках педагогічного процесу, а саме в: 1) цінностях, цілях і результатах навчання й виховання (перехід від засвоєння учнями знань, умінь та навичок до формування в них відповідних компетентностей); 2) змісті навчання (переорієнтація від абстрактної теоретичної інформації до системної основи компетентних практичних дій і вчинків); 3) педагогічній діяльності вчителя (зміна його позиції педагога від монологічного викладення матеріалу до забезпечення діалогу та творчої співпраці всіх учасників освітнього процесу); 4) діяльності школярів (центральне місце в педагогічній взаємодії відводиться не репродуктивній діяльності учнів, а процесу творення образу світу за допомогою активного ствердження себе в царинах інтелектуальної, духовної, соціальної та предметної культури); 5) технологічному забезпеченні навчального процесу (основна увага приділяється застосуванню не традиційних методів, спрямованих на засвоєння школярами нової інформації, а інноваційних педагогічних технологій, що ґрунтуються на принципах спільної діяльності та творчої взаємодії педагога й учнів, єдності пізнавальної, дослідницької та майбутньої практичної діяльності); 6) освітньому середовищі як системі впливів та умов формування й розвитку особистості учня (змінюється внутрішній контекст діяльності педагогічного колективу й адміністрації школи); 7) відносинах із зовнішнім середовищем: з родиною, соціальним оточенням населеного пункту, де мешкають школярі, представниками своєї національно-культурної спільноти, виробничими підприємствами, засобами масової інформації, установами культури, відпочинку та спорту, а також країною та світом в цілому (змінюється зовнішній контекст освітньої діяльності); 8) у рівні фінансового, матеріально-технічного, організаційного й кадрового забезпечення освітньої системи.

Запланованим результатом реалізації компетентнісного підходу в навчанні учнів школи є насамперед оволодіння ними життєво необхідними (ключовими)

та предметними компетентностями, які не зводяться до сукупності знань, умінь та навичок, сформованих під час вивчення школярами окремих навчальних дисциплін. Як встановлено, основними характерними ознаками цих очікуваних новоутворень є такі: соціальність, міжпредметність, надпредметність, системність, ситуативність, культуровідповідність, практикозорієнтованість, умотивованість використання, оперативність, мобільність, реалізація їх у діяльності й в процесі саморозвитку особистості

На підставі аналізу наукової літератури зроблено загальний висновок про те, що в сучасному суспільстві компетентнісний підхід є методологічною основою й найважливішим орієнтиром подальшого розвитку шкільної освіти. При цьому в науковій роботі компетентнісний підхід сприймається як теоретична основа, стратегія дослідження, особливий ракурс бачення змісту та організації процесу навчання в школі, що передбачає забезпечення його спрямованості на оволодіння учнями визначеними компетентностями. Тому реалізація цього підходу в школі передбачає перенесення наголосу із засвоєння учнями попередньо визначених знань, умінь та навичок на формування в кожній особистості певної обізнаності, набуття нею досвідченості в різних сферах свого життя.

Чирва Я.О.

викладач кафедри соціально-економічних наук Центру міжнародної освіти,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

СТВОРЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ФАКТОРА ФОРМУВАННЯ МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Успішність подальшого розвитку сучасного полікультурного суспільства значною мірою залежить від спроможності його членів до розбудови взаємовідносин на засадах міжетнічної толерантності. А тому сьогодні одним із найважливіших завдань, що постають перед кожним вищим навчальним закладом, є формування майбутніх фахівців як носіїв толерантності в царині міжетнічних контактів, як особистостей, здатних визнати права інших людей на прояв етнорелігійного менталітету (у поведінці, способі життя, характері, висловлюваннях тощо). У свою чергу, це зумовлює актуальну потребу в забезпеченні цілеспрямованого формування у студентів міжетнічної толерантності

На підставі аналізу наукової літератури визначено, що міжетнічна толерантність – це інтегративна особистісна якість, що передбачає вияв людиною шанобливого ставлення до етнічних, релігійних, культурних особливостей представників інших етнічних груп, здатності прийняти людей в їхній етнокультурній несхожості на засадах гуманізму та загальнолюдських цінностей. Як відзначається фахівцями, дієвим фактором формування міжетнічної толерантності є створення педагогічно доцільного студентського середовища.